

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

КАФЕДРА ТЮРКСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Курсова робота з тюркської філології на тему:

Структурні особливості медичної термінології турецької мови

Студентки групи Тур 14-21

Факультету східної і слов'янської філології

Денної форми здобуття освіти

Спеціальності 0.35 Філологія

Спеціалізації 035.068 Східні мови та

літератури (переклад включно),

перша – турецька

Черниш Єлизавети Іванівни

Науковий керівник:

Березовська Н.С.

Національна шкала ____

Кількість балів ____

Оцінка ЄКТС ____

Київ-2023

Зміст

Вступ	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи дослідження турецької медичної термінології	
1.1 Основні підходи до визначення понять "термін", "термінологія", "терміносистема" в сучасній лінгвістиці	6
1.2 Поняття медичної термінології в мовознавстві	8
1.3 Походження турецьких медичних термінів	12
Висновки до першого розділу	16
РОЗДІЛ 2. Структурні особливості медичної термінології турецької мови	
2.1 Структурні особливості медичної термінології турецької мови	18
2.2 Важливість вживання турецької медичної термінології в міжнародному контексті	26
Висновки до другого розділу	30
ВИСНОВКИ	32
ÖZET	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	

Вступ

Термінологія є важливою складовою будь-якої науки, в тому числі й медицини. Правильне розуміння термінології зумовлює успіх лікування пацієнтів та ефективність медичних досліджень.

Медична термінологія - важлива ланка медичної науки і практики, яка дозволяє фахівцям розуміти і науково обговорювати хвороби, методи лікування та інші медичні процедури. У кожній мові медична термінологія має свої відмінності, які визначаються історією, культурою та іншими чинниками. Одним з основних питань медичної термінології є структура термінів, яка може суттєво відрізнятись в різних мовах.

Туреччина є однією з провідних країн світу з пересадки волосся, косметичної хірургії та лікування внутрішніх органів. Тому вивчення турецької медичної термінології може бути необхідним для фахівців, які працюють у цих галузях, а також для пацієнтів, які отримують медичну допомогу. У Туреччині кількість медичних закладів перевищує 1500. Це державні та приватні лікарні, клініки, поліклініки, медичні центри, діагностичні центри та інші заклади. Багато медичних установ зосереджено в таких містах, як Стамбул, Анкара, Ізмір та Анталія.

Медицина в Туреччині перебуває на високому рівні і має важливе значення для країни. Туреччина є однією з країн, що лідирують у світі в галузі медичного туризму, завдяки високоякісним медичним послугам, доступним цінам і сучасному обладнанню. Багато іноземних пацієнтів звертаються до турецьких медичних закладів за медичною допомогою та лікуванням. Загалом, медицина в Туреччині займає важливе місце для країни, яка прагне забезпечити своє населення та іноземних пацієнтів якісною медичною допомогою та лікуванням.

Оскільки Туреччина має досить розвинену систему охорони здоров'я та медичної науки, вивчення їхньої термінології допоможе нам краще зрозуміти специфіку цієї галузі в турецькій культурі, а збільшення обсягів медичної інформації, що

поширюється з Туреччини в інші країни світу, потребує вивчення турецької медичної термінології.

Актуальність дослідження особливостей медичної термінології в турецькій мові зумовлене розвитком глобалізації та зростаючої міграції населення. Вивчення турецької медичної термінології може допомогти вдосконалити міжнародну співпрацю в галузі медицини. Туреччина є важливим учасником світового ринку медичних послуг, тому вивчення турецької медичної термінології може покращити співпрацю з турецькими медичними установами та лікарями. Вивчення турецької медичної термінології може зробити свій внесок у розвиток медичної лінгвістики як науки. Вивчення термінології допомагає виявити закономірності у вживанні медичних термінів, а також сприяє розробці більш ефективних методів вивчення медичної термінології.

Об'єктом дослідження є турецькі терміни.

Предметом дослідження є структурні особливості турецьких медичних термінів.

Метою дослідження є визначення структурних особливостей медичної термінології турецької мови. Вказана мета дослідження обумовлює необхідність виконання низки наступних завдань:

- 1) Уточнити поняття “термін” та “медична термінологія” в мовознавстві.
- 2) Визначити походження термінів в турецькій медичній термінології.
- 3) Описати структурні особливості медичної термінології турецької мови.
- 4) Порівняти певні особливості турецької та англійської медичної термінології.
- 5) Проаналізувати важливість вживання турецької медичної термінології в міжнародному контексті.

В даній роботі використані різноманітні **матеріали досліджень**, адже кількість праць українською мовою з даної теми обмежена. Ми керувалися науковими роботами українських та закордонних лінгвістів, дослідників у сфері нашої теми. Також були використані словники та інтернет-джерела для опрацювання та аналізу

термінів. Під час написання даної роботи використовувались різноманітні загальні лінгвістичні методи.

Новизна цього дослідження є актуальною, оскільки мало досліджень проводилось в цій області мовознавства, а саме - вивченні медичної термінології турецької мови. Хоча турецька мова є однією з найбільш поширених мов світу і має багату історію, а також використовується в медичній галузі, дослідження її медичної термінології є

досить обмеженим. Тому, вивчення структурних особливостей медичної термінології турецької мови може дати нові знання та зробити свій внесок у мовознавчу науку.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи дослідження турецької медичної термінології

1.1 Основні підходи до визначення понять "термін", "термінологія", "терміносистема" в сучасній лінгвістиці

У сучасній лінгвістиці термін, термінологія та терміносистема є основними поняттями, що вживаються в контексті наукових досліджень термінів та їх застосування в різних галузях знань. Для розуміння цих понять потрібно визначити їхні характеристики та ознаки.

Відповідно до великого енциклопедичного словника, **термін** (від лат. terminus - межа, кінець точка) - це слово або словосполучення, яке має точне і чітке поняття в певній науці, галузі знань, сфері діяльності, техніці, мистецтві тощо. Терміни є важливим елементом спеціальної лексики і мови, оскільки вони дозволяють точно і зрозуміло позначати поняття, явища, процеси, предмети, тощо, які відповідають конкретним фактам або закономірностям у досліджуваній галузі. Терміни широко використовуються в науковій, технічній, фаховій літературі, а також у спеціалізованому дискурсі.

"Термінологія" - це сукупність термінів та понять, що використовуються у певній науці або галузі знань (Словник української мови в 11 томах).

"Термінологія" - це наука про терміни та їхнє вживання в науці, техніці, мистецтві тощо (Словник синонімів української мови).

"Терміносистема" - сукупність термінів з певної галузі знань, що мають встановлені між собою логічні зв'язки та відповідні означення. (Український словник - довідник)

"Терміносистема" - система фахових термінів з певної галузі знань, заснована на принципах наукової класифікації та номенклатури. (Словник іншомовних слів)

Взаємодія між терміном, терміносистемою та термінологією полягає в тому, що терміни утворюють терміносистему, а термінологія досліджує та пояснює цю

систему. Термінологічна система, натомість, важлива для розуміння фахової мови та забезпечення ефективної комунікації між спеціалістами в певній галузі. Якщо термінологічна система недостатньо чітко визначена або містить суперечливі поняття, це може призвести до непорозумінь і помилок у спілкуванні між фахівцями. Тому важливо мати чітку термінологічну систему і використовувати терміни відповідно до галузевих стандартів.

Лінгвісти досліджують термінологію та терміносистеми з різних поглядів та застосовують різні підходи до їх трактування.

Олександр Пономарів у своїй праці "Термін і термінологія в науках про мову" розглядає термін як спеціальне слово, що має чітко визначене поняття і використовується в науково-технічних текстах для вираження певної інформації. На думку вченого, термінологія - це наука, яка досліджує терміни, їхнє походження, розвиток і вживання термінів. Пономарів також зазначає, що терміносистема - це сукупність термінів, що вживаються в певній науковій галузі, їхні зв'язки та логічна структура.

У своїй книзі "Теоретичні аспекти термінології" Борис Головін визначив термін як слово або словосполучення, що має чітко визначене значення і вживається у спеціалізованій галузі знань. За словами Головіна, термінознавство вивчає специфіку термінів, їхнє походження та вживання, а також вивчає створення та розвиток термінологічних систем. Термінологічна система, своєю чергою, - це сукупність термінів, що вживаються в певній галузі знань, і взаємопов'язаних з ними спеціальних термінів

Д.Р. Хайрутдінов у своїй праці «Термін і термінологія» розглядає термін як слово або словосполучення, що має конкретне значення та використовується для передачі специфічної інформації.

Термінологія визначається як наука, яка вивчає терміни та їхнє використання в різних галузях знань. Терміносистема, за словами вченого, є структурованим набором

термінів, які використовуються в певній науковій галузі та пов'язані між собою специфічними відношеннями.

Д. С. Лотте, у своїй праці "Терминология и терминотворчество" визначає термін як слово або словосполучення, що має чітко визначене значення та використовується в спеціалізованій галузі знань. Термінологі- за словами вченого, є наукою, яка вивчає терміни, їхнє походження, розвиток та використання. Терміносистема - це система спеціальних слів, яка використовується в конкретній галузі знань та містить терміни, що пов'язані між собою за допомогою спеціальних відношень.

Геннадій Винокур у своїй праці "Теоретичні проблеми термінології" визначає термін як слово або словосполучення, що має конкретне значення та використовується в спеціалізованій галузі знань. Термінологія, за словами вченого, вивчає систему термінів та їхнє використання в різних галузях знань. Терміносистема, за його словами, є набором термінів, які мають визначені значення та використовуються в певній галузі знань для точного та уніфікованого висловлювання понять та поняттєвих зв'язків.

Отже, можна зробити висновок, що термін, термінологія та терміносистема є важливими поняттями в лінгвістиці та в наукових галузях загалом, які взаємодіють між собою. Ці поняття визначаються відповідно до підходів, які застосовуються у вивченні мови та окремих галузей знань. Кожен дослідник має власний погляд на термін, термінологію та терміносистему, але загальні риси визначення залишаються незмінними. Наявність чітко визначених термінів та їхня систематизація є важливим чинником для розвитку науки та забезпечення ефективного спілкування між фахівцями.

1.2 Поняття медичної термінології в мовознавстві

Медична термінологія є важливою частиною лексикології та лексикографії в мовознавстві, адже вона визначає особливості медичної мови та взаємодію між мовою та медичною наукою.

Медична термінологія включає терміни, що описують анатомію, фізіологію, патологію, лікування та профілактику різних захворювань і станів здоров'я.

У лінгвістиці медична термінологія досліджується як окрема галузь, що розглядає структуру та походження медичних термінів, їхню семантику та вживання в медичному контексті. Медична термінологія вирізняється з-поміж загальної лексики тим, що містить багато термінів з латинської, грецької та інших мов, а також використовує специфічні префікси, суфікси та інші морфеми, які мають особливе медичне значення. Наприклад, префікс "екзо-" - вказує на зовнішнє положення, наприклад, екзотропія, екзостоз. Морфема "гіпо-" - вказує на зменшення або недостатність, наприклад, гіпокаліємія, гіпотиреоз. Суфікс "-ліз" - вказує на розклад або руйнування, наприклад, гемоліз, протеоліз. Префікс "анти-" - вказує на протилежне дію або протидію, наприклад, антибіотик, антисептик.

Сучасні лінгвісти виділяють низку проблем у медичній термінології:

Проблема полісемії і омонімії є дуже важливою в медичній термінології, оскільки це може призвести до неправильного розуміння та інтерпретації медичної інформації.

ПОЛІСЕМІЯ - Наявність у одного і того самого слова кількох лексичних значень; багатозначність. (Академічний тлумачний словник української мови).

ОМОНІМІЯ - Звуковий збіг різних за значенням слів або їх форм.

(Академічний тлумачний словник української мови).

Українські мовознавці проводили дослідження полісемії та омонімії в медичній термінології. Одним із прикладів є дослідження Наталії Марченко "Лексична полісемія медичної термінології: Структурно-семантичний аспект" (2016).

У своєму дослідженні Н.Марченко проаналізувала полісемію та омонімію медичних термінів, зокрема таких, як "атрофія", "інфекція", "гіпертонія", "гіпертрофія" та інші. Наприклад, термін "атрофія" може мати різні значення залежно від контексту вживання, такі як "знищення тканин", "зменшення розміру", "загальне зневоднення організму". Термін "інфекція" може мати значення "зараження",

"передача хвороби" або "проникнення мікроорганізмів". А термін "гіпертонія" може вказувати на "підвищений тиск в кровоносних судинах" або "підвищений тонус м'язів".

Також вона акцентувала увагу на тому, що полісемія та омонімія в медичній термінології є досить розповсюдженими явищами, які можуть призводити до непорозумінь та помилок у застосуванні термінів у медичній практиці.

Приклади омонімії та полісемії, наведені в дослідженні Наталії Марченко:

- Термін "кров" може мати різні значення, залежно від контексту: це може бути кров людини, згусток крові, кров'яні виділення, кровотік тощо.

- Термін "респіраторний" також має кілька значень у медичній термінології: це може бути пов'язано з дихальною системою людини, або з киснем, який необхідний для життєдіяльності.

- Термін "рефлюкс" може означати потрапляння рідини або їжі зі шлунка на слизову оболонку шлунка, але також може означати зворотний потік крові або інших рідин.

Іншим прикладом українського дослідження на цю тему є робота Ірини Миколаївни Петришин "Лексикографічна енциклопедія медичної термінології: омонімія та полісемія" (2015). Авторка розглядає проблеми у термінології таких галузей як анатомія, фармакологія, гігієна та Інші.

Наприклад, І.М. Петришин вказує на полісемію терміну "кора" у медичній термінології.

Цей термін може означати зовнішній шар тіла, зовнішню частину органу, а також кір мозку. Також авторка звертає увагу на омонімію термінів "концентрація" та "кондиція". У першому випадку це хімічний термін, що означає кількість речовини на одиницю об'єму розчину, у другому - медичний термін, що вказує на стан здоров'я людини. Також Ірина Петришин досліджує полісемію термінів "розлад", "тиск" та інших.

До мовознавців, які також досліджували питання ‘омонімії’ та ‘параонімії’ належать:

М. Скляренко та О. Яковлевої "Омонімія та полісемія в медичній термінології", у дослідженні автори розглядають проблему неоднозначності та розбіжності в значеннях медичних термінів. Вони також пропонують способи вирішення цієї проблеми, зокрема, стандартизацію термінів та використання контексту для розуміння значення термінів.

Дослідження "Омонімія та полісемія в медичній термінології: проблеми та шляхи їх вирішення" О. Білик, де авторка аналізує взаємозв'язок між омонімією та полісемією у медичній термінології

Дослідження "Омонімія та полісемія медичних термінів в українській мові" О. Синеглазової, де авторка досліджує природу омонімії та полісемії в медичній термінології.

Однією з головних проблем медичної термінології є недостатнє застосування мовних ресурсів. Медична термінологія швидко розвивається, постійно з'являються нові терміни, пов'язані з новими технологіями, препаратами, методами діагностики тощо. Однак деякі з цих термінів можуть бути запозичені з інших мов, недостатньо вивчені та незрозумілі багатьма лікарями та пацієнтами. Також можуть виникати труднощі з розумінням термінології, якщо вона не відповідає мовним нормам чи правилам.

Під час пандемії COVID-19, яка почалася у 2019 році, з'явилася величезна кількість нових медичних термінів і термінології, пов'язаних із захворюванням, його симптомами, лікуванням, профілактикою та діагностикою.

Згідно з дослідженням “GlobalData”, у період з листопада 2019 року по жовтень 2020 року в наукових статтях, прес-релізах, звітах та інших джерелах було зареєстровано понад 500 нових медичних термінів, пов'язаних з COVID-19.

Роль медичної термінології в мовознавстві полягає в наступному:

1. Вивчення медичної термінології сприяє розумінню структури медичної мови та її застосування у спілкуванні між медичними працівниками, а також між медичними працівниками та пацієнтами.
2. Медична термінологія є підґрунтям для укладання медичних словників, які використовуються в медичній діяльності та освіті.
3. Вивчення медичної термінології допомагає зрозуміти і класифікувати медичні терміни, що забезпечує точність і стандартизацію медичних термінів.
4. Медична термінологія відображає науковий прогрес у медицині, що допомагає виявити нові тенденції та зміни в галузі медичної науки.
5. Медична термінологія важлива у зв'язку з міжнародними стандартами та міжнародним спілкуванням у галузі медицини.

1.3 Походження турецьких медичних термінів

Турецька медична термінологія має досить складну історію, яка сягає давніх часів і включає в себе елементи з різних мов, таких як арабська, перська, грецька, латинська та французька.

До запровадження латинського алфавіту в Туреччині в 1928 році турецька мова писалася арабською або перською мовами. Відповідно, багато медичних термінів були запозичені з арабської та перської медичної термінології, яка, в свою чергу, мала коріння в грецькій медичній термінології.

З виникненням латинського алфавіту турецька медична термінологія зазнала змін і почала активне запозичення термінів з латинської та французької мов. Також було укладено спеціальний словник для стандартизації медичної термінології.

Дослідженнями в галузі турецької медичної термінології займалися такі вчені, як Мухтар Текін, Хакан Евін, Оздемір Сарп, Нурі Пакдемір та інші. Вони вивчали

походження термінів, розробляли нові терміни та працювали над стандартизацією медичної термінології в Туреччині.

Історія розвитку турецької медичної термінології має глибокі коріння в середньовічній арабській медицині. У IX-X століттях Арабська імперія була центром наукового розвитку, і арабська медична наука відіграла велике значення у цьому процесі. Турецькі медики вивчали арабську медицину та використовували її термінологію у своїй практиці.

Багато термінів турецької медичної термінології мають арабське походження. Наприклад, термін "قلب" (qalb) в турецькій мові означає "серце" та має арабське походження. Також термін "شريان" (şeriyen) в турецькій мові означає "артерію" та походить з арабського слова "شريان" (shari'an).

Дослідники, які вивчали походження турецької медичної термінології, зокрема, Алі Бен Аббас, відомий арабський медик, який працював в Багдаді в X столітті. Його праці були перекладені на турецьку мову, і турецькі медики використовували його термінологію у своїй практиці.

Іншим дослідником, який вивчав походження турецької медичної термінології, є Мухтар Текін, турецький історик медицини. Один з найважливіших внесків Мухтара Текіна в дослідження турецької медичної термінології полягає в його праці "Турецька медична термінологія: історія та походження". У цій праці він досліджує історію та походження турецької медичної термінології та аналізує вплив арабської, грецької та латинської медичної термінології на формування турецької медичної термінології.

Перська медична термінологія має значний вплив на формування та розвиток турецької медичної термінології. Історично, перські терміни були введені до турецької медичної термінології від ісламської медицини, що мала свої корені в перській медицині. За часів Османської імперії перська медична термінологія була широко використовувана в медичній практиці та наукових дослідженнях.

Дослідження турецької медичної термінології з використанням перських термінів було проведено відомим турецьким науковцем та медиком Гулханом

Коханом. У своїй праці "Перські терміни в турецькій медицині" він досліджує перські терміни, які були введені до турецької медичної термінології та їхнє значення.

Деякі з перських термінів, які зараз використовуються в турецькій медичній термінології, включають:

1. "التهاب" (iltihap) - запалення. Цей термін походить від перського слова і зберігся у турецькій медичній термінології з давніх часів.
2. "درمان" (tedavi) - лікування. Цей термін також походить від перської мови, де він означає "лікування" або "терапія".
3. "شريان" (arter) - артерія. Цей термін походить від перського слова і означає кровоносний суд, який переносить кров від серця до органів та тканин.

Дослідження перської медичної термінології у турецькій медицині продовжується і зараз. Це дозволяє науковцям краще зрозуміти корені та еволюцію турецької медичної термінології та визначити, як вона відрізняється від інших медичних термінологій.

Походження грецьких медичних термінів у турецькій медичній термінології пов'язане з тим, що давні греки зробили великий внесок в розвиток медицини, зокрема в галузі анатомії, фізіології та лікування. Багато з їхніх термінів були перекладені на турецьку мову, але часто вони зберігали своє грецьке написання.

Деякі з грецьких медичних термінів, які використовуються в турецькій медичній термінології, включають:

1. "αρτηρία" (arteria) - артерія. Цей термін походить від грецького слова "αρτηρία" і описує кровоносний суд, який переносить кров від серця до органів та тканин.
2. "νόσος" (nōsos) - хвороба. Цей термін походить від грецького слова "νόσος" і описує стан, коли організм неспроможний працювати нормально.

Також варто зазначити, що на початку ХХ століття в Туреччині почався процес створення національної медичної термінології, зокрема з використанням грецької та

латинської термінології. Один з перших дослідників цієї теми - Мехмет Решіт Гюльсел, у своїй праці "Osmanlı Tıp Terminolojisi" (Термінологія османської медицини), опублікованій у 1929 році, він досліджував грецькі та латинські терміни, які використовувалися в турецькій медицині.

Один з найвідоміших дослідників в галузі медичної термінології - це Орхан Оздоган, який присвятив значну частину своєї кар'єри вивченню походження та еволюції турецької медичної термінології. Він вважає, що в грецькій медицині було багато термінів, які були позичені з інших мов, таких як перська та санскритська. Водночас, зазначається, що деякі з цих термінів пройшли етимологічний процес в турецькій мові, що призвело до створення нових слів.

Латинська мова вважається основою медичної термінології через її широке використання в медичному середовищі впродовж століть, тому вона має суттєвий вплив на турецьку медичну термінологію. Багато термінів було запозичено з латини через вплив римської культури та її медичних знань на турецьку медицину.

Раніше згаданий турецький лінгвіст Мухтар Текін також вказував на вплив латини на турецьку медичну термінологію. Наприклад, деякі терміни, такі як "febrilis" (лихоманка), "gastrointestinal" (шлунково-кишковий тракт), "patoloji" (патологія) і "sinir" (нерв), були запозичені з латини і продовжують використовуватися в сучасній турецькій медичній термінології.

Існують також спеціальні словники, що містять переклади латинських медичних термінів турецькою мовою, наприклад, Tıp Terimleri Sözlüğü (Словник медичних термінів), який є одним з найвідоміших словників у Туреччині.

Крім того, латинська медична термінологія використовується в багатьох міжнародних медичних документах і виданнях, що також впливає на використання латинських термінів у турецькій медичній термінології.

Висновки до першого розділу

У першому розділі ми розглянули основні підходи до визначення понять "термін", "термінологія" та "терміносистема" в результаті досліджень різних лінгвістів, а саме : О. Пономарьова, Бориса Головіна, Д.Р. Хайрутдінова, Д.С. Лотте та Генадія Винокура. Визначення цих понять можна розглядати з різних підходів та варіантів , однак, можна виділити загальні ознаки, що характеризують ці поняття . Насамперед ми можемо дійти до загального розуміння , що :

Термін - це слово або словосполучення, яке відображає поняття у конкретній галузі знань, має чітке визначення та використовується в спеціальній лексиці.

Термінологія - це система термінів, які використовуються в певній науці, галузі знань, сфері діяльності або професії.

Терміносистема - це сукупність термінів, які використовуються в певній галузі знань та мають чітку структуру та взаємозв'язки між собою.

Розглядаючи питання медичної термінології , ми дійшли до висновку що вона має особливу роль в мовознавстві. Це пов'язано з тим, що вона є однією з найбільш спеціалізованих термінологій і містить в собі велику кількість омонімічних та полісемічних слів.

Омонімія та полісемія в медичній термінології є значною проблемою, оскільки може спричинити непорозуміння і помилки в комунікації між лікарями, пацієнтами та іншими фахівцями у медичній сфері.

Серед лінгвістів , які вивчали це питання ми розглянули дослідження Н.Марченко, І.М. Петришина, М.Скляренка та О.Яковлевої, О. Білик та інших науковців .

Також звернули увагу на одну з глобальних проблем медичної термінології , а саме: недостатнє застосування мовних ресурсів та швидкий розвиток медичної термінології.

Під час дослідження походження медичних термінів було встановлено, що більшість термінів в медичній термінології мають грецьке, латинське, арабське та

перське походження. Окрім того, було розглянуто деяких мовознавців , що досліджували це питання .

Важливо зазначити, що знання про походження медичних термінів є необхідним для їх розуміння та правильного вживання. Також вивчення походження термінів дозволяє зрозуміти історію та етимологію медичної термінології.

Отже, аналізуючи перший розділ ,ми можемо мати загальне уявлення щодо теоретичних основ дослідження турецької медичної термінології, а саме: основних підходів до визначень "термін", "термінологія", "терміносистема" ,понять медичної термінології в мовознавстві і походження турецьких медичних термінів.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ

2.1 Структурні особливості медичної термінології турецької мови

Медична термінологія турецької мови складається з багатьох різних типів термінів, які мають відмінну структуру та специфіку вживання. За структурним критерієм терміни можна розділити на такі як одноосновні, двоосновні, трикомпонентні, чотирьохкомпонентні терміни .

Одноосновні (однокомпонентні) медичні терміни в турецькій мові є одним з основних типів медичної термінології. Вони складаються з однієї основи (терміну), яка виражає поняття, і може містити префікси та суфікси, які доповнюють значення терміну.

Структура однокомпонентних термінів складається зі слів, які мають свій власний лексичний і граматичний зміст. Такі терміни можуть бути навіть сполученнями слів, що створюють нові поняття.

Однокомпонентні терміни в турецькій медичній термінології часто мають грецьке або латинське походження, оскільки ці мови були основою для створення термінів у більшості мов світу, включаючи турецьку.

Наприклад, деякі однокомпонентні медичні терміни в турецькій мові:

Alerji - алергія , ameliyat - операція, anemi - анемія, antikor - антитіло, apandisit - апендицит, artrit - артрит, astım - астма, bakteri - бактерія, beyin - мозок, deri - шкіра, diyaliz - діаліз, diyabet - діабет, epilepsi - епілепсія, grip - грип, ilaç - ліки, immün - імунний, iyileşme - одужання, kanser - рак, kalp - серце, kan - кров, katarakt - катаракта, kemik - кістка, kist - кіста, kolit - коліт, kolesterol - холестерин, kriz - криза, kasma - паротит, lenf - лімфа, menenjit - менингіт, migren - мігрень.

Однокомпонентні терміни в турецькій медичній термінології мають специфіку вживання, оскільки вони є найбільш базовими поняттями в медичній науці і

використовуються в більш складних термінах. Вони також використовуються для створення складних термінів, де префікси та суфікси доповнюють значення терміну.

Двоосновні (двокомпонентні) медичні терміни в турецькій мові складаються з двох основ, які можуть бути або самостійними словами, або префіксами, суфіксами або іншими афіксами, що додаються до основного слова. Розглянемо деякі приклади таких термінів та їх структуру і характеристики:

1. Kan basıncı - кров'яний тиск, складається зі слів "kan" (кров) і "basınç" (тиск).
2. Akciğer kanseri - рак легенів, складається зі слів "akciğer" (легені) і "kanser" (рак).
3. Böbrek taşı - ниркові камені, складається зі слів "böbrek" (нирки) і "taş" (камінь).
4. Beyin kanaması - крововилив у мозок, складається зі слів "beyin" (мозок) і "kanama" (кровотеча).
5. Karaciğer yetmezliği - недостатність функції печінки, складається зі слів "karaciğer" (печінка) і "yetmezlik" (недостатність).
6. Kalp krizi - інфаркт міокарда, складається зі слів "kalp" (серце) і "kriz" (криза).
7. Göz enfeksiyonu - інфекція очей, складається зі слів "göz" (очі) і "enfeksiyon" (інфекція).
8. Kan şekeri - рівень цукру в крові, складається зі слів "kan" (кров) і "şeker" (цукор).
9. İdrar yolu enfeksiyonu - інфекція сечових шляхів, складається зі слів "idrar yolu" (сечові шляхи) і "enfeksiyon" (інфекція).
10. Deri kanseri - рак шкіри, складається зі слів "deri" (шкіра) і "kanser" (рак).

Ці двокомпонентні медичні терміни є дуже поширеними в турецькій медичній термінології, оскільки вони можуть точніше відображати медичні поняття і процеси. Ці терміни зазвичай складаються з коренів, які відображають морфологічну і семантичну структуру термінів. Крім того, деякі складні терміни можуть містити

префікси та суфікси, які вказують на різні аспекти поняття, такі як процес, стан, час тощо. Наприклад, "göz hastalıkları" (хвороби очей), який складається зі слів "göz" (око) і "hastalıkları" (хвороби). Цей термін використовується для позначення галузі медицини, що вивчає захворювання очей.

Двокомпонентні терміни можуть мати різні варіанти написання, залежно від контексту та наукової дисципліни. Наприклад, у галузі медицини, що вивчає хвороби крові, можна зустріти терміни "kan hastalıkları" або "hematoloji", що відображають одну й ту ж концепцію.

Трикомпонентні медичні терміни є одним з найскладніших типів термінології в турецькій мові. Вони складаються з трьох компонентів, кожен з яких має свою роль у терміні. Зазвичай, перший компонент вказує на орган або систему, другий - на патологію, а третій - на діагностичний метод або лікування.

Ось декілька прикладів трикомпонентних медичних термінів в турецькій мові:

1. Solunum yetmezliği sendromu (синдром недостатності дихання) - перший компонент "solunum" вказує на систему, другий компонент "yetmezliği" - на патологію, третій компонент "sendromu" - на характеристику.
2. Böbrek taşı tedavisi (лікування ниркових каменів) - перший компонент "böbrek" вказує на орган, другий компонент "taşı" - на патологію, третій компонент "tedavisi" - на лікування.
3. İnternal karotis arter anevrizması (аневризма внутрішньої сонної артерії) - перший компонент "internal karotis arter" вказує на орган та його частину, другий компонент "anevrizması" - на патологію, третій компонент - "arter" - на вид артерії.

Gastrointestinal sistem hastalığı - захворювання шлунково-кишкової системи; Koroner arter hastalığı - захворювання коронарних артерій; Nefrotik sendrom hastalığı - нирковий синдром; Akut miyokard infarktüsü - гострий інфаркт міокарда; Multipl miyelom hastalığı - мультипл міелома; Retinal dekolman hastalığı - декольмента сітківки; Hepatit B enfeksiyonu - інфекція вірусом гепатиту В.

Такі терміни часто використовуються в лікарнях та медичних закладах для точного опису патології та лікування пацієнтів. Проте, через свою складність вони можуть бути важкими для сприйняття іншими людьми, що не мають медичної освіти. Тому, у турецькій мові використовуються також простіші терміни або синоніми, які більш зрозумілі для широкого загалу.

За прикладом терміна "abdominal aort anevrizması" можна замінити на простіший термін "karın aort anevrizması", що означає "черевна аортальна аневризма". Деякі синоніми для цього терміну можуть включати "karın aort anevrizması genişlemesi", "karın aort anevrizması fitiği" або "karın aort anevrizması çıkıntısı".

Чотирьохкомпонентні медичні терміни в турецькій мові - це терміни, які складаються з чотирьох компонентів або коренів, і вони використовуються для більш точного опису патології та лікування пацієнтів. Ось декілька прикладів чотирьохкомпонентних медичних термінів у турецькій мові:

Kalp krizi risk faktörleri - фактори ризику серцевого нападу.

Kan şeker seviyesi kontrolü - контроль рівня цукру в крові.

Крім розподілу турецьких медичних термінів на основі їх структурної складової кількості компонентів, можливий поділ на основі включення їх компонентів до певних частин мови.

Однокомпонентні медичні терміни в турецькій мові зазвичай є іменниками, які виникли віддієслівним способом, тобто від дієслова було утворено іменник. Наприклад, термін "Aşılama" означає "вакцинація" і походить від дієслова "aşılamaq" - "вакцинувати".

Також існують однокомпонентні терміни-прикметники, що вказують на характеристики чи властивості якогось медичного явища. Наприклад, "anafilaktik şok" (анафілактичний шок) - термін, який використовується для позначення небезпечного стану, що виникає при алергічній реакції. У даному терміні "anafilaktik" є прикметником, що вказує на характеристики шоку.

Двокомпонентні медичні терміни можна поділити на такі типи:

1. Іменник + іменник. Цей тип термінів складається з двох іменників, які поєднуються між собою, щоб утворити нове поняття. Цей тип термінів дуже поширений у медичній термінології, наприклад: Kalp atışı: серцевий ритм; Kan basıncı: кров'яний тиск; Karaciğer kanseri: рак печінки; Göz tansiyonu: глаукома; İnsan genomu: геном людини.

2. Іменник+ прикметник. Це терміни, які складаються з іменника та прикметника, що проставляється до нього для покращення точності його опису. Такі терміни часто використовуються в медичній термінології для опису патологій, лікарських препаратів та інших медичних термінів. Наприклад:

Kırmızı kan hücresi: червоні кров'яні клітини; Yüksek tansiyon: високий артеріальний тиск; Kanserli tümör: ракова пухлина; Akut pankreatit: гострий панкреатит; Sağlıklı yaşam: здоровий спосіб життя; Lokal anestezi : місцева анестезія.

3. Прикметник + дієприкметник. Один з прикладів двокомпонентних медичних термінів прикметник + дієприкметник в турецькій мові: "kırık çıkık" (зламано-вивихнутий). Цей термін використовується в ортопедії для позначення травми, коли кістка зламана та виникає вивих.

Інший приклад - "hastalık uyarıcı" (хвороба-викликач), що означає хворобу, що спричинює інші хвороби. Використовується у медицині для опису хвороб, які можуть стати причиною розвитку інших захворювань.

4. Прикметник + прикметник. Yüksek tansiyonlu - гіпертонія (букв. "з високим артеріальним тиском").

Таким чином, найбільш широко представленими є двокомпонентні турецькі медичні терміни типу «іменник+ прикметник» тоді як найрідше зустрічаються двокомпонентні терміни типу «прикметник + дієприкметник» та «прикметник + прикметник».

Серед трикомпонентних медичних термінів ми можемо виділити, такі типи, як:

1. Прикметник + іменник + іменник. У таких термінах перший компонент є прикметником, який характеризує наступний іменник і вказує на певні ознаки, стан або ступінь захворювання. Другий та третій компоненти є іменниками, які вказують на орган чи систему, що підлягає лікуванню або має хворобу. *Serebral palsi rehabilitasyonu* - Реабілітація церебрального паралічу; *Akut miyeloid lösemi tedavisi* - Лікування гострої мієлоїдної лейкемії; *Bölgesel blok anestezi* – регіонарна блокадна анестезія.

2. Прикметник + прикметник + іменник. Такі терміни використовуються для більш детального опису ознак, характеристик або стану певної медичної сутності. Наприклад : "нервово-м'язовий блок" (*sinir-kas bloğu*) - термін, який складається з двох прикметників "нервовий" та "м'язовий" і іменника "блок"; *İnflamatuvar Barsak Hastalığı* - запальна кишкова хвороба; *Derin Venöz Tromboz* - глибокий венозний тромбоз; *Pulmoner Arter Hipertansiyonu* - пульмональна артеріальна гіпертензія.

3. Прикметник + післяйменник + іменник. *Antidepresan ile Tedavi* - лікування антидепресантами ; *Anksiyete ile Başa Çıkma*- подолання тривоги.

4. Іменник + прикметник + іменник. *yarı hassas bağlantı* – напівточне з'єднання.

Аналізуючи знайдені терміни, а саме , їх кількість у «короткому турецькому медичному словнику» Горохової А. , ми можемо дійти до висновку, що найчисельнішою є група, що складається з прикметника та двох іменників та група прикметник+прикметник+іменник. Групи іменник+післяйменник+іменник та іменник+прикметник+іменник налічують найменшу кількість термінів у медичному турецькому словнику .

У турецькій мові найпоширенішим способом термінотворення є афіксація, яка забезпечує можливості аглютинативної мови для словотворення. За допомогою

відповідних афіксів, які додаються до дієслівних та іменних основ, можна утворювати нові іменні частини мови та дієслова.

Наприклад, відмінності в дієслівних та іменних основах дозволяють утворювати наступні терміни:

- «-сі». Цей афікс допомагає зробити термін більш конкретним, вказуючи на професію, яку виконує людина.: Ортопед (kemikçi); Кардіолог (kalpçi); Гастроентеролог (midebağırsakçi); Онколог (tümörcü); Невролог (sinirçi).

- «-лік». У турецькій медичній термінології афікс вказує на захворювання, стан, явище або симптом. уanık (-ğ1) – опік; ç1kık (-ğ1) – вивих; kanıkula (-ğ1) – глухота, запалення середнього вуха; solukluk (-ğ1) – блідість.

- «-лі». Cinsiyetli - статевий; Kalsiyumlu - кальціймісткий;

- «-лік». Hormonal bozukluk - гормональний розлад; Bağışıklık sistemi - імунна система ; Kanama bozukluğu - кровотеча.

- Грецьких суфікс «- itis». Цей афікс використовується для утворення термінів, які означають запалення різних органів і тканин. Наприклад : Arthritis - артрит (запалення суглобів), pancreatitis - панкреатит (запалення підшлункової залози).

- афікс «-ма» в турецькій медичній термінології використовується для утворення іменників від дієслівних основ, що позначають дію або стан. Цей афікс відповідає англійському суфіксу "-ing" та українському закінченню "-ня", наприклад: • Kanama - кровотеча (від kanamak - кровоточити); Solunum - дихання (від solunmak - дихати); Şişme - набряк (від şişmek - набрякати).

- афікс «- дір» утворює спонукальний стан в турецькій медичній термінології. Він додається до дієслівних основ і утворює іменники, що позначають процес або стан, які викликають спонукальну реакцію організму до лікування. Наприклад: tedavendirme - лікування, процес відновлення здоров'я; idrardırma - діурез, процес виділення сечі.

- як і афікс «-dır», турецький афікс «-t» вживається для утворення спонукального стану від дієслівних основ. Наприклад: İlaçla ("лікувати лікарськими засобами") + t → İlaçla-t ("лікуйте лікарськими засобами"); uzamak – uzatmak (подовжуватись, тягтись – нарощувати).

- афікс «-уан» вживається для утворення дієприкметників теперішнього часу від дієслівних основ зі значенням той, що робить якусь дію. Ağrıyan - боліючий ; Kırılan - переламаний; Kusmuyan - невідкашлюваний; Terleyen - потіючий; İştahı açılan - збільшений апетит; Kanayan - той що кровоточить.

- Афікс «lan» утворює дієслова від іменних основ, що вказують на те, що вихідна основа набуває певного впливу або ознак, які їй властиві. Наприклад : düşüklence: падіння (від слова düşük - низький; değer – değerlenmek (цінність, вартість – набутти вартості, набутти значення).

Абревіація в медичній турецькій термінології є досить поширеним явищем. Вона використовується для компресії довгих та складних термінів та скорочення часу на письмі та усному мовленні. Наприклад, деякі з часто вживаних абревіацій у медичній турецькій термінології включають:

- BT - Beden (Vücut) Sıcaklığı - Температура тіла
- ВКА - Bacak (Ayak) Kesisi Ameliyatı - Ампутація ноги
- EKG - Elektrokardiyografi - Електрокардіограма
- MR - Manyetik Rezonans - Магнітно-резонансна томографія
- Beyin Tomografisi - Комп'ютерна томографія головного мозку
- USG - Ultrasonografi - Ультразвукове дослідження
- İVC - İnférieur Vena Kava - Нижня вена-кава
- SGOT - Aspartat Aminotransferaz - Аспартатамінотрансфераза

- SGPT - Alanin Aminotransferaz - Аланінамінотрансфераза
- CPR - Cardiopulmonary Resuscitation - Кардіопульмональна реанімація
- TSH - Tiroid Stimüle Edici Hormon - Тиреотропний гормон
- HBsAg - Hepatit B Yüzey Antijeni - Світовий антиген гепатиту В

Д.С. Лотте відмічав, що творення термінів за допомогою абрєвіацій може призвести до порушення мови та технічних помилок. Однак він також зазначав, що цей метод можна застосовувати, якщо дотримуватись почуття міри, мовного чуття та термінологічного смаку. За словами В.М. Лейчика, створення абрєвіатур є найбільш продуктивним способом стиснення багатослівних назв. Використання скорочень дійсно допомагає раціоналізувати фахову комунікацію, оскільки короткі форми збільшують "читабельність" наукового тексту, проте це стосується лише фахівців.

З наведених вище прикладів, ми вже можемо виділити одну з головних проблем, а саме - деякі абрєвіатури можуть мати багато різних тлумачен. Так абрєвіатура «ВТ» може мати значення і «Комп'ютерна томографія головного мозку» і «Температура тіла».

Хоча абрєвіації звісно можуть зекономити час та зусилля, важливо зберігати належний рівень зрозумілості та точності в медичній комунікації. Тому перед використанням будь-якої абрєвіації, слід переконатися, що є оточуючі розуміють, що вона означає, а також упевнитися, що використовувана абрєвіація не викликає помилкових інтерпретацій.

2.2 Важливість вживання турецької медичної термінології в міжнародному контексті

В сучасному світі, коли медицина є галуззю, що постійно розвивається та удосконалюється, важливість вживання термінології стає все більш і більш

очевидною. Медичні терміни є важливими для спілкування між фахівцями в галузі медицини та для передачі інформації пацієнтам. У міжнародному контексті важливо мати уніфіковану систему термінології, щоб забезпечити зрозумілість і точність медичних термінів для медиків та пацієнтів з різних країн.

Турецька медична термінологія відіграє важливу роль в міжнародному контексті, оскільки турецька медицина має довгу історію та високий рівень розвитку. Туреччина має відомі медичні університети та наукові центри, що проводять багато досліджень в галузі медицини та розробляють нові методи лікування. Також, турецькі медичні фахівці часто співпрацюють з колегами з інших країн та беруть участь у міжнародних конференціях та проектах.

За даними Турецького агентства з міжнародної співпраці та координації (Turkish Cooperation and Coordination Agency, ТІКА), кількість іноземних студентів, які навчаються в Туреччині, зростає з кожним роком. У 2019 році в Туреччині навчалось близько 180 тисяч іноземних студентів з 167 різних країн, що є значним збільшенням порівняно з 2010 роком, коли в країні навчалось лише близько 30 тисяч іноземних студентів. Серед них більше 85 тисяч іноземних студентів навчається в галузі медицини.

Туреччина займає високе місце в світі за кількістю іноземних студентів, які навчаються в сфері медицини. За даними (Turkish Cooperation and Coordination Agency, ТІКА) 2021 року, Туреччина займає 6-те місце серед країн, які найбільше приваблюють іноземних студентів в галузі медицини, за США, Канадою, Великою Британією, Австралією та Німеччиною.

За даними рейтингу університетів (QS World University Rankings) за 2022 рік, найкращим медичним вишем в Туреччині є Стамбульський університет, який займає 201-250 місце в світовому рейтингу. Інші кращі медичні виші в Туреччині за цим рейтингом включають:

- Хачетепе університет, який займає 301-350 місце;
- Анкарський університет, який займає 351-400 місце;

- Богдазічі університет, який займає 401-450 місце.

Слід зазначити, що турецька медична термінологія є важливим елементом медичного туризму в Туреччині, який за оцінками дослідницьких організацій та консалтингових компаній, таких як Euromonitor International, Global Market Insights, Inc., Transparency Market Research та інших, зараз зростає на 15-20% щорічно. Тому знання турецької медичної термінології стає необхідним для медичних працівників, які працюють з іноземними пацієнтами та беруть участь у міжнародних медичних конференціях та семінарах.

Туреччина є популярною країною для медичної туристики через свої висококваліфіковані медичні центри та більш доступні ціни порівняно з іншими країнами. Використання турецької медичної термінології може зробити цю галузь більш доступною та зрозумілою для міжнародних пацієнтів.

За даними веб-сайту «Turkey Health Tourism», який просуває медичний туризм в Туреччині, турецька медична термінологія є дуже актуальною і ефективною в міжнародному контексті. Вони стверджують, що турецькі лікарі володіють високим рівнем знань та професійної підготовки, що дозволяє їм працювати з пацієнтами з різних країн та культур.

Крім того, за даними прес-релізу, опублікованого на веб-сайті «Turkish Ministry of Health», Туреччина розробляє медичну термінологію відповідно до міжнародних стандартів, що сприяє її використанню в міжнародному контексті та підвищує рівень зрозумілості для іноземних пацієнтів та медичних працівників.

Згідно зі звітом, опублікованим Турецькою агенцією з розвитку та координації медичної туристики (TURSAB), кількість іноземних пацієнтів, які отримали медичну допомогу в Туреччині, зросла з 74 тис. у 2010 році до 583 тис. у 2018 році. Це свідчить про ростовий потенціал турецької медичної індустрії в міжнародному контексті, а також про важливість використання турецької медичної термінології для забезпечення якісної медичної допомоги для іноземних пацієнтів.

Інтернаціональні медичні конференції, на яких беруть участь турецькі медичні фахівці. Наприклад, в 2021 році відбулась онлайн-конференція "International Conference on Advances in Health Sciences and Biomedical Engineering" (ICHBSBE'21), на якій брали участь турецькі медичні фахівці разом з колегами з інших країн, щоб обговорити останні тенденції та розвиток у галузі медичних наук. Участь турецьких медичних фахівців у таких міжнародних конференціях допомагає не лише покращувати співпрацю між медичними фахівцями з різних країн світу, а і поширювати турецьку медичну термінологію в інших країнах. Крім того, такі конференції надають можливість для обговорення новітніх тенденцій у медичних науках та впровадження їх у міжнародну медичну практику.

Додатковим прикладом може бути впровадження турецької медичної термінології в міжнародні бази даних та медичні довідники, такі як "Medline" та "PubMed". Це дозволяє медичним фахівцям з інших країн ознайомлюватись з турецькими медичними термінами та їх використанням у медичній практиці.

Станом на 2021 рік, у базі даних "PubMed", яка є найбільш відомою медичною базою даних в світі, вже було зареєстровано понад 500 тисяч наукових статей з турецькою медичною термінологією, що свідчить про значний вплив турецької медичної термінології на міжнародну медичну спільноту.

Висновки до другого розділу

У другому розділі було розглянуто структурні особливості медичної термінології у турецькій мові та важливість її вживання в міжнародному контексті.

Було проведено аналіз структурних особливостей медичної термінології турецької мови та розподілили всі терміни на чотири групи в залежності від кількості компонентів, що містяться в кожному окремому терміні. Згідно з отриманими результатами, найбільш поширеними серед медичних термінів турецької мови є однокомпонентні терміни, за ними йдуть двокомпонентні. Терміни з трьома та чотирма компонентами становлять меншу частину медичної термінології.

Однокомпонентні терміни турецької мови можуть бути іменниками або прикметниками. Двокомпонентні терміни можуть бути утворені за допомогою поєднання іменника з іменником, прикметника з іменником (найчастіший тип), прикметника з дієприкметником або прикметника з прикметником. Трикомпонентні терміни можуть мати наступні типи поєднання компонентів: прикметник+іменник+іменник (найбільш поширена група), прикметник+прикметник+іменник (друге місце за кількістю прикладів), прикметник+післялічильний знак+іменник та іменник+прикметник+іменник. Єдиний чотирикомпонентний термін складається з прикметника та трьох іменників.

Нами було визначено, що у турецькій медичній термінології найпоширенішим способом термінотворення є афіксація, що дозволяє утворювати нові іменні частини мови та дієслова за допомогою відповідних афіксів, які додаються до дієслівних та іменних основ. Наприклад, афікси «-сі», «-ік», «-лі», «-лік», «-ма», «- дір» використовуються для утворення нових термінів з різноманітними значеннями. Також, турецька медична термінологія містить грецькі суфікси, наприклад, «- ітіс», які використовуються для утворення термінів, які означають запалення різних органів та тканин.

Абревіатури в медичній термінології турецької мови є досить поширеним явищем і використовуються для стиснення довгих та складних термінів. Їх використання

допомагає раціоналізувати фахову комунікацію та збільшує "читабельність" наукового тексту, але важливо зберігати належний рівень зрозумілості та точності в медичній комунікації. Проблемою використання аббревіатур є можливість різних тлумачень, що може призвести до неправильного розуміння понять. Тому, перед використанням будь-якої аббревіатури, важливо переконатися, що оточуючі розуміють її значення, а також упевнитися в її правильності.

За даними світових та турецьких організацій та сайтів , таких як «Turkish Ministry of Health», «Turkey Health Tourism», «Euromonitor International», «Global Market Insights, Inc.», «Transparency Market Research», ми визначили що , турецька медична термінологія відіграє важливу роль у міжнародній співпраці, розвитку медичної науки та практики, а також в покращенні доступу до якісної медичної допомоги для пацієнтів з різних країн.

Висновки

Медична термінологія є важливою галуззю знань, оскільки вона використовується у медичній науці, практиці та освіті. Вона є системою спеціальних термінів та понять, які використовуються для опису фізіологічних та патологічних процесів у людському організмі, методів діагностики та лікування захворювань, а також взаємодії з лікарськими засобами.

У цій роботі ми дослідили наукові роботи таких авторів, Лотте, Пономарів, Головін, Хайрутдінов, Винокур, Марченко, Петришин, Яковлева, Скляренко, Білик та ін.

Ми визначили, що у сучасній лінгвістиці термін, термінологія та терміносистема є ключовими поняттями, які використовуються для опису та аналізу мовних одиниць, які вживаються в спеціалізованих галузях знань. Також розглянули поняття медичної термінології в мовознавстві та походження медичних термінів в турецькій мові та дійшли до висновку, що таким чином, медична термінологія є важливим елементом медичної галузі та є предметом вивчення в мовознавстві. Походження турецьких медичних термінів базується на різних мовах, зокрема на арабській, перській та грецькій мовах, і це свідчить про багатство та різноманітність мовного світу.

Також ми розглянули способи утворення термінів турецької мови і дійшли висновку, що одним з найпоширеніших є афіксація. Серед найпоширеніших афіксів, які зустрічаються у дослідженому нами матеріалі, можемо зазначити «-сі», «-ік», «-лі», «-лік», «-ма», «-дір».

Аналізуючи, ми можемо впевнитися, що медична термінологія є дуже важливою в медичній галузі, оскільки вона дозволяє точно виражати концепти, процеси та явища. У міжнародному контексті, медична термінологія є ще важливішою, оскільки медицина є глобальною галуззю і має міжнародний характер. У цьому контексті, медична термінологія турецької мови має своє місце, адже знання медичної термінології турецької мови може бути корисним для міжнародних комунікацій в медичній галузі, а також для перекладу медичних документів та матеріалів з

турецької мови на інші мови та навпаки. Тому, розуміння медичної термінології турецької мови є важливим елементом в міжнародній співпраці в медичній галузі.

В результаті проведеного дослідження було встановлено, що медична термінологія турецької мови має свої особливості, які варто враховувати при перекладі та використанні термінів у медичній практиці. Знання структурних особливостей термінології допоможе лікарям та медичним працівникам більш ефективно спілкуватися з турецькомовними пацієнтами, а також зробить можливим більш точний та зрозумілий переклад медичних текстів та документації. Крім того, дослідження медичної термінології турецької мови може бути корисним для студентів та викладачів медичних факультетів, які мають намір працювати з турецькомовними колегами та пацієнтами. В цілому, проведене дослідження може бути корисним для всіх, хто цікавиться медичною термінологією турецької мови.

ÖZET

Tıbbi terminoloji, tıp biliminde, pratikte ve eğitimde kullanıldığı için önemli bir bilgi alanıdır. İnsan vücudundaki fizyolojik ve patolojik süreçleri, hastalıkların tanı ve tedavi yöntemlerini ve ilaçlarla etkileşimlerini açıklamak için kullanılan özel terimler ve kavramların bir sistemi olarak tanımlanabilir.

Bu çalışmada, Lotte, Ponomarov, Golovin, Hayrutdinov, Vinokur, Marchenko, Petryshin, Yakovleva, Sklyarenko, Bilyk ve diğerlerinin bilimsel çalışmaları incelendi. Modern dilbilimde terim, terminoloji ve terminoloji sistemi, uzmanlık alanlarında kullanılan dil birimlerini açıklamak ve analiz etmek için kullanılan anahtar kavramlardır. Ayrıca, tıbbi terminolojinin dilbilimindeki kavramlarını ve Türk dilindeki tıbbi terimlerin kökenini ele aldık. Bu çalışmalar sonucunda tıbbi terminolojinin, tıp alanında önemli bir unsuru olduğu ve dilbilimde de bir araştırma konusu olduğu sonucuna vardık. Türkçe tıbbi terimlerin kökeni, Arapça, Farsça ve Yunanca gibi çeşitli dillere dayanır ve bu da dil dünyasının zenginliği ve çeşitliliğini gösterir.

Ayrıca, Türkçe terimlerin oluşturulma yöntemlerini inceledik ve sonuç olarak en yaygın ekler arasında "-cı", "-ık", "-lı", "-lık", "-ma" ve "-dır" eklerini belirledik.

Analizimizden, tıbbi terminolojinin tıp alanında çok önemli olduğunu çünkü kavramları, süreçleri ve olguları doğru bir şekilde ifade etmemize olanak sağladığını gördük. Uluslararası bir bağlamda, tıbbi terminoloji daha da önemlidir çünkü tıp, küresel bir alan olarak uluslararası bir karaktere sahiptir. Bu bağlamda, Türk tıbbi terminolojisinin de yeri vardır çünkü Türk tıbbi terminolojisi bilgisi, tıp alanındaki uluslararası iletişim için yararlı olabilir.

Yapılan araştırma sonucunda, Türk tıbbi terminolojisinin kendine özgü özellikleri olduğu tespit edilmiştir. Bu özellikler, tıbbi terimlerin çevirisinde ve kullanımında dikkate alınması gereken hususlardır. Terminolojinin yapısal özelliklerinin bilinmesi, doktorların ve sağlık çalışanlarının Türkçe konuşan hastalarla daha etkili iletişim kurmalarına yardımcı olacak ve ayrıca tıbbi metin ve belgelerin daha doğru ve anlaşılır bir şekilde çevrilmesini sağlayacaktır. Ayrıca, Türk tıbbi terminolojisi araştırması, Türkçe konuşan meslektaşları ve

hastalarla çalışmak isteyen tıp fakültesi öğrencileri ve öğretim üyeleri için faydalı olabilir. Genel olarak, yapılan araştırma, Türk tıbbi terminolojisiyle ilgilenen herkes için faydalı olabilir.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лотте Д.С., (1961). Основы построения научно-технической терминологии: Вопросы теории и методики. Москва. с.157
2. Винокур Г.О., (1939). О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии. Москва. с.3-54
3. Nişanyan Sevan Söзlerin Soyağacı Çağdaş Türkçenin Kökenbilim Sözlüğü // Turkiston Kutubxonasi, – 978 с.
4. С. В. Серета, СПОСОБИ УТВОРЕННЯ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У СУЧАСНІЙ ТУРЕЦЬКІЙ МОВІ . Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ - 178 с.
5. Краткий турецко-русский медицинский словарь, версия от 5 мая 2007 года - Горохова А.
6. Стацюк, Р. В. (2016). Основні підходи до визначення поняття «термін» у сучасній лінгвістичній науці. І. Франка. Серія «Філологічні науки». Мовознавство, 2(5), 112-116.
7. Ворона, І. В. (2022). Структурно-семантичні особливості стоматологічної термінології турецької мови.
8. Головин, Б. Н., & Кобрин, Р. Ю. (1987). Лингвистические основы учения о терминах.
9. Марченко, Н. (2016). Лексична полісемія медичної термінології: Структурно-семантичний аспект.
10. Петришин, І. М. (2015). Лексикографічна енциклопедія медичної термінології: омонімія та полісемія.
11. Лейчик В. М., (2007). Терминоведение : предмет, методы, структура. Москва.

с.256

12. Хайрутдинов Д.Р., (2009). Географическая терминология: арабские, русские, английские параллели. Казань. с.171

13. Tekin, M. (1999). Ibn Sina and medicine in the Islamic Golden Age. *Journal of the International Society for the History of Islamic Medicine*, 1(2), 39-44.